

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Yttrande över Finansinspektionens ändrade föreskrifter (FFFS 2009:1) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Finansinspektionens (FI) remiss innehåller förslag på ändring av föreskrift FFFS 2009:1 om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Bakgrunden till förslaget är den lagändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism som trädde i kraft den 1 augusti 2015. Lagändringarna som föranleder att FI föreslår ändringar i sina föreskrifter är att verksamhetsutövare ska kartlägga och bedöma riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i sin verksamhet samt att begreppet person i politiskt utsatt ställning utvidgas. FI föreslår hur ett företag ska göra sin riskbedömning samt att de ska ha rutiner för att göra en riskbedömning av sin verksamhet. Både rutinen och riskbedömning ska enligt förslaget också utvärderas och uppdateras. Vidare föreslås att det i föreskrifterna ska förtydligas vilka krav som ställs på företag med anledning av att verksamhetsutövare ska vidta åtgärder för att avgöra om kunden eller kundens verkliga huvudman är en person i politiskt utsatt ställning. Ytterligare förslag rör hur uppgifter om granskning och analys av transaktioner ska bevaras samt att rutiner för att bevara sådana uppgifter ska finnas hos företagen. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 december 2015.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Syftet med förslaget

FI anger att syftet med föreslagna föreskrifter är att anpassa dem till de genomförda lagändringar i penningtvättslagen som trädde i kraft den 1 augusti 2015. Lagändringarna genomfördes för att anpassa det svenska regelverket till de reviderade standarder som Finacial Action Task Force (FATF) antog 2012. Målet med föreskriftsändringarna är enligt FI att precisera och utveckla lagändringarna för att underlätta rättstillämpningen för företagen och för att uppnå en effektiv tillämpning av penningtvättslagen.

Regelrådet finner beskrivningen av syftet med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Enligt vad som framgår av konsekvensutredningen behövs föreskrifter på en mer detaljerad nivå än vad som framgår av penningtvättslagen för att reglernas syfte ska uppnås. Om föreskrifterna som nu föreslås inte meddelas anser FI att det kan leda till att företagen inte vet vad som förväntas av dem. Det ligger i både företagens och FI:s intresse att det finns tydliga och klara regler. Därför bör enligt FI penningtvättslagen kompletteras med bindande regler istället för allmänna råd.

Regelrådet finner beskrivningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd som godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges i konsekvensutredningen att förslaget går utöver de skyldigheter som följer av det tredje penningtvättsdirektivet¹, det EU-direktiv som ligger bakom den nuvarande svenska penningtvättslagen. Förslaget strider dock inte mot det då direktivet är ett minimiharmoniseringsdirektiv och en striktare nivå från nationellt håll är tillåten. Det anges vidare att FI:s förslag kan ses som en del av genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet² som antogs den 20 maj 2015 och att förslagen är i linje med de rekommendationer och tolkningsnoter som antogs av FATF år 2012. Det fjärde penningtvättsdirektivet, som ska vara genomfört senast den 26 juni 2017, kommer enligt FI leda till ytterligare ändringar i de svenska regelverken för penningtvätt. FI anser dock inte att det är lämpligt att vänta med föreskriftsändringarna tills det fjärde penningtvättsdirektivet genomförts i svenska lag.

Regelrådet finner beskrivningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

FI föreslår att ändringarna i föreskrifterna ska träda i kraft den 1 december 2015. Det anges i konsekvensutredningen att det är angeläget att föreskrifterna träder i kraft så snart som möjligt efter ändringarna i penningtvättslagen. Den 1 december är den tidigaste tidpunkt FI anser att föreskrifterna kan träda i kraft. Avseende behovet av speciella informationsinsatser framgår det av konsekvensutredningen att FI bedömer att något sådant behov inte föreligger p.g.a. ändringarnas begränsade omfattning.

Regelrådet finner beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det anges i konsekvensutredningen att föreskrifterna berör samtliga finansiella företag som omfattas av penningtvättslagen och som står under FI:s tillsyn. Totalt rör det sig om 1 689 företag. Med hjälp av en tabell beskrivs dessa företag utifrån 17 företagstyper, antal företag i respektive företagstyp och storlek baserat på omsättning och uppdelat på fem storlekkategorier. För 668 av företagen anges att det saknas uppgift om storlek.

På ett tydligt och detaljerat sätt har FI enligt Regelrådet beskrivet de företag som berörs av föreskriftsändringarna. Att uppgifter om storleken på 668 företag saknas anses som en brist och en

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism.

² Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 av den 20 maj 2015 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism.

kommentar från FI om varför sådan information inte finns tillhanda hade varit önskvärd. Samtidigt noterar Regelrådet i tabellen som beskriver företagen att de flesta av de företagskategorier där uppgifter om storlek till viss del saknas ändå finns data som ger en bild av storleksstrukturen inom just den kategorin.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Det framgår av konsekvensutredningen att FI bett om underlag från en rad berörda branschorganisationer om hur företagens kostnader påverkas av förslaget. Som angivits ovan under rubriken Innehållet i förslaget består föreskriftsändringarna i huvudsak av tre delar.

Avseende förslaget om att varje företag ska kartlägga, bedöma, uppdatera och dokumentera riskerna med penningtvätt och finansiering av terrorism i sin verksamhet anges det att enligt FI inte medför någon större administrativ kostnad för företagen. FI anger att det inte gått att beräkna de administrativa kostnaderna utifrån vad branschorganisationerna angett men att vissa ökade administrativa kostnader för företagen inte kan uteslutas. Denna ökning motiveras främst genom att riskbedömningen i och med förslaget regelbundet ska utvärderas och vid behov uppdateras. Samtidigt anges att sådan utvärdering och uppdatering ger företagen bättre kunskap om risker, vilket i sin tur kan medföra mer effektiva åtgärder och ökad kostnadseffektivitet.

I konsekvensutredningen finns beskrivet hur föreskriftsändringen som rör personer i politisk utsatt ställning bedöms påverka företagens kostnader. Från branschorganisationer har FI fått in underlag och från en organisation som representerar banker framgår det att befintlig personal kommer att behöva lägga ner ytterligare 125 timmar/år för att identifiera personer i politiskt utsatt ställning. Därutöver ska en extra årsarbetskraft per mellanstort företag krävas. FI har beräknat dessa ökade resurser till kostnader på 108 160 kr/år respektive 600 000 – 700 000 kr/år. Även övriga branschorganisationer anger enligt FI att kostnaderna kommer att öka till följd av föreskriftsändringen. Det framgår även att en branschorganisation angivit att de administrativa kostnaderna riskerar att bli förhållandevis högre för mindre företag än för större. Ytterligare beräkningar har enligt FI inte kunnat göras utifrån de underlag som kommit in.

Den tredje delen i föreskriftsförslaget som innebär specificering av hur företag ska dokumentera och bevara uppgifter om transaktioner anses av FI inte medföra några nämnvärda ytterligare kostnader för företagen. Detta motiveras med att företagen enligt FI redan bör ha rutiner och tekniska lösningar för att följa reglerna och att flertalet branschorganisationer angivit att kostnaderna antingen inte kommer att öka eller att eventuell ökning blir begränsad.

Det är enligt Regelrådet positivt att FI tagit hjälp av flertalet branschorganisationer i arbetet med att beskriva kostnaderna för företagen. Viss tydligare bedömning från FI av det underlag som presenteras från branschorganisationerna hade enligt Regelrådet varit önskvärd. Exempelvis anges att de kostnadsberäkningar som rör förslaget om personer i politisk utsatt ställning kommer från en enskild branschorganisation som representerar banker. Även om det anges att FI inte kunnat beräkna ytterligare kostnader utifrån det underlag andra branschorganisationer presenterat skulle enligt Regelrådet en kommentar om hur FI bedömer att kostnaderna för andra företagstyper förändras och hur kostnaderna kan förväntas skilja sig åt mellan företagstyper givit en mer detaljerad bild. Regelrådet önskar också att FI hade redovisat hur beräkningarna som visar vad ökade tidsåtgången kan uppgå till i kostnader genomförts. Denna avsaknad är dock inte tillräckligt betydelsefull enligt Regelrådet för att

bedömningar om hur de administrativa kostnaderna förändras inte ska anses vara tillräckligt underbyggda och motiverade.

Regelrådet finner att beskrivningen av hur företagens administrativa kostnader påverkas godtagbar.

Andra kostnader

Påverkan på andra kostnader finns beskrivet i konsekvensutredningen. Genom underlag från en branschorganisation framgår att kostnaderna för investeringar och systemstöd till följd av föreskriftsändringen som rör personer i politiskt utsatt ställning kommer att överstiga 100 000 kr/företag. Denna uppgift anges komma från en organisation som representerar banker. I övrigt anges inga förändringar avseende andra kostnader.

Precis som redan angivits ovan anser Regelrådet att det dels är positivt att FI begärt underlag till stöd i kostnadsbeskrivningarna från branschorganisationer dels att det vore önskvärt om FI hade kommenterat kostnaderna även för andra företagstyper. Trots det anser Regelrådet att de kostnadsbeskrivningar som ändå presenteras är tillräckliga.

Regelrådet finner beskrivningen av hur företagens andra kostnader påverkas godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det framgår av konsekvensutredningen att FI bedömer att föreskriftsändringarna inte kommer att påverka konkurrensen mellan företagen i någon större utsträckning. Detta motiveras av att ändringarna har en riskbaserad ansats och företagen har möjlighet att till viss del anpassa sina åtgärder utifrån verksamhetens risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. Ändringarna anges, p.g.a. deras begränsade omfattning, inte heller begränsa möjligheterna för nya företag att etablera sig på marknaden.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på konkurrensförhållandena godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Det framgår inte om regleringen kan komma att påverka företagen i något annat avseende. Regelrådet anser att om det inte finns någon påverkan på företagen i andra avseenden ska det framgå och motiveras.

Regelrådet finner beskrivningen av regleringens påverkan i andra avseenden bristfällig.

Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att en branschorganisation påtalat att förslaget som avser personer i politiskt utsatt ställning riskerar att leda till proportionerligt sett högre kostnader för små företag än för större. Om någon särskild hänsyn tagits, eller ansetts behövt tagits, till små företag vid reglernas utformning framgår dock inte i konsekvensutredningen. Regelrådet anser att detta borde framgå och motiveras i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner beskrivningen bristfällig.

Sammantagen bedömning

Till övervägande del finner Regelrådet beskrivningarna i FI:s konsekvensutredning godtagbara. Därför finner Regelrådet att den uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 21 september 2015.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist, ordförande, Eleonor Kristoffersson och Samuel Engblom. Ärendet föredrogs av Gustaf Molander.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Gustaf Molander
Föredragande